

Monumentnummer*: 508104

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 november 1997
Kadaster deel/nr 82718/85

Woonplaats* Axel Gemeente* Terneuzen Provincie* Zeeland

Locatiennaam Axel Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Axel Sectie* R Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel 14

Omschrijving**

Inleiding

In 1936 in zakelijk expressionistische trant voor de N.V. Waterleidingmaatschappij Zeeuwsch-Vlaanderen gebouwde watertoren met twee betonnen vlakbodem reservoirs. Het ver buiten het stadscentrum aan een uitvalsweg gelegen terrein met de toren wordt aan de straat afgesloten door een sober toegangshek.

Omschrijving

De 61 meter hoge toren op 12-hoekige plattegrond is opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. De schacht is verticaal geaccentueerd door liseenachtige elementen. Zware lisenen lopen door tot in de reservoirommanteling, lichte lisenen begeleiden een verticale travee waarin een reeks stalen acht-ruits ramen zijn geplaatst.

De overgang tussen schacht en reservoirommanteling is als betonnen band uitgevoerd. Juist onder deze band bevinden zich tussen de hoofd-lisenen groepen van drie stuks stalen ramen. De reservoirommanteling zelf is zeer sober uitgevoerd met enkele kleine ramen en heeft slechts een weinig grotere diameter dan de schacht. De overgang naar het koepeldak wordt gevormd door een betonnen band en een betonnen goot waartussen per gevelvlak drie stuks zes-ruits ramen zijn geplaatst. De met koper gedekte koepel is voorzien van een vierzijdige lantaarn en een met koper gedekt dak.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De entree tot de toren is voorzien van een sobere bakstenen omlijsting.

Het metselwerk van de schacht is grotendeels zelfdragend en omhult de draagstructuur van de reservoirs die bestaat uit een kruis van betonnen kolommen-paren: vier stuks midden in de schacht en vier paren in de zware gevellisenen geplaatst, op regelmatige afstanden door koppelbalken met elkaar verbonden. De middelste kolommen steunen het kleine, onderste reservoir van 300 m³ en gaan hier doorheen omhoog tot het grote reservoir van ca. 1000 m³. De buitenste kolommen gaan langs het onderste reservoir door tot de bodem van het bovenste reservoir. Het onderste reservoir bezit een vlakke betonnen afdekking dat tevens als loopdek dienst doet. Het bovenste reservoir is dubbelwandig en bezit een gebolde afdekking op het middelste deel.

Het gevelmetselwerk is aan de interieurzijde in gele steen uitgevoerd.

Met uitzondering van de kolommen en koppelbalken is de schacht geheel leeg; een sobere bordestrap langs de gevels voert naar het onderste reservoir. Een smalle steektrap leidt vandaar naar een omloop rond het bovenste reservoir. Het betonnen koepeldak bevat een geheel open ruimte.

Het centrale open gedeelte van de kelders bevatte oorspronkelijk installaties. Het overige deel van de kelder is toegankelijk via een schacht, afgesloten door een stalen deksel.

Het eenvoudige ijzeren toegangshek aan de straat is geplaatst tussen gemetselde kolommen met aansluitend een kort, laag muurtje waarop een ijzeren hek, afgesloten door weer een gemetselde kolom.

Waardering

Watertoren van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarden als voorbeeld van de technische ontwikkelingen in de watertorenbouw en van ensemblewaarde vanwege het belang als karakteristiek oriëntatiepunt en voor het aanzien van de streek.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf